

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

„Soča“ in splošna volilna pravica.

Katoliško-politično društvo v Bovecu je poslalo že leta 1901 peticijo na deželni zbor, da bi se uvedla splošna, tajna in enaka volilna pravica za deželni zbor. Nekdanji prvi steber „narodno-napredne stranke, g. dr. Tuma, in tudi „Soča“ sta bila nasprotnika splošne volilne pravice, češ, da bi potem odločevali ljudje, ki ne znajo ne čitati ne brati. Zato je le demagogija, je vskliknil dr. Tuma v deželnem zboru, ako se pri nas kaj takega zahteva! To je bilo očitno žaljenje našega probujenega ljudstva!

„Soča“ je sicer l. 1901 zatrjevala, da je njena stranka za volilno pravico na najširši podlagi, in da je dr. Tuma kot poročevalec o volilnem redu v deželnem zboru izdelal lep načrt, s katerim bo zadovoljen vsak delavec, kadar pride na svetlo. A to je bilo le pesek v oči delavskim slojem v času, ko so se bližale nove deželnozborske volitve. Tumor lepi načrt ni hotel priti nikdar na svetlo!

Lani je peticioniralo politično društvo za bovški okraj zopet za uvedbo splošne volilne pravice. „Soča“ se je taki reformi zopet protivila, češ, da bi bila splošna volilna pravica le voda na farovške mline, da se hoče le pokostruniti nekoliko stotin novih volilcev itd.

Ko se je letos razpravljalo v državnem zboru o volilni reformi za državnozborske volitve, se je dr. Tavčar v imenu slov. svobodomiselnih stranke izjavil proti splošni volilni pravici za dr-

žavni zbor. „Soča“ je seveda tudi v tem vprašanju capljala za Tavčarjem in „Slov. Narodom“.

Mi na Goriškem, je pisala, bi z uvedbo splošne in enake volilne pravice najbrže temeljito pometli s klerikalci, ali kaj bi bilo to nasproti celokupnosti slovenskega naroda? Celokupni interesi so nam pred očmi, radi tega odobravamo govor dr. Tavčarja, v katerem se je pokazal svarečega, dalekovidnega politika. Politiški otročaji okoli „Soče“ so slikali posledice splošne volilne pravice tako-le: Vladala bi duhovščina, farovžem, cerkvam in samostanom bi se godilo še bolje kot doslej, mežnarji pa bi gonili na volišče nevedne mase volit „kristjane“, kakor ukažeta farovski gospod in njegova Perpetua. Vse bi tičalo pod kuto, in zakonodajstvo bi diktirali jezuitje. Ljudstvo bi posurovelo, podivjalo, verovalo še več v copernije kot veruje sedaj, ljudstvo bi trepetalo v vednem strahu pred peklom in hudičem, s katerima bi ga vpletali klerikalci. Vsako narodno delo bi zaspadlo, vsak svobodnejši polet bi skušali zamoriti že v kalu . . . Kaj za take želje klerikalcev naj se ogrevamo? Kaj za to naj delujejo tudi svobodomiselni življi med Slovenci?

Tako je ropotala „Soča“ proti splošni volilni pravici še 4. oktobra t. l.

A glejte škandalozno nedoslednost tega lista! Ko so glasovali v kranjskem deželnem zboru za splošno volilno pravico tudi takozvani napredni slovenski poslanci, je začela „Soča“ zopet za njimi capljati. Vidni uspeh tega capljanja je

bil ta, da je staval poslanec Štrekelj 30. oktobra v deželnem zboru predlog, s katerim se poziva vlada, da predloži državnemu zboru načrt zakona za spremembo državnozborskega volilnega reda po načelih splošne, tajne in enake volilne pravice.

Za volilno reformo deželnega zbora se Štrekelj ni zmenil, češ, da se mora najprej vpeljati splošna volilna pravica za državni zbor, ker le po tej poti je pričakovati tudi volilne reforme za deželne zборе. Seveda je bil poslanec Grča drugega mnenja in predlagal je uvedbo splošne in enake volilne pravice tudi za naš deželni zbor.

Zdaj pa pogledimo „Sočo“! Ta nedosledni list se drzne 31. oktobra t. l. pisati: Mi smo se izrazili že zdavnaj za splošno in enako volilno pravico! To trdi „Soča“, ki je 27 dni poprej (4. okt.) ropotala v dolgem uvodnem članku proti uvedbi splošne volilne pravice!

Vrhunec nesramnosti je pa Gabrščekov list dosegel s trditvijo, da „klerikalci“ uganjajo z volilno reformo le humbug in da bi se nikdo ne bil zmenil za volilno reformo, ko bi ne bil prišel glas po njej iz narodno-napredne stranke. Preneumno! Presmešno!

Nekoliko statistike

o pomembujanju Slovanov in o razširjanju nemške ideje med Slovani.

(Piše Arjól.)

(Dalje.)

Veroizpovedanja so evangelskega. Nikoder nimajo Nemci tako dobrih in

mногоštevilnih šol, kakor tukaj. V samem Bukareštu je 5 nemških šol in 1 realka; katoliški nadškof Haver Hornstein vzdržuje sam nemško šolo. V ostalej Rumuniji je 14 šol in 12 evangelskih občin. Nemci v Rumuniji imajo veliko moč v tamošnji ekonomiji. 1 milijarda rumunskih vrednosti je v nemških rokah, in Nemčija svoji vsako leto za 55,664.000 levov t. j. 26⁵/₁₀ vsega rumunskega uvažanja iz drugih držav. Za pospeševanje trgovine ima Nemčija ustanovljeno „Deutsche Handelskammer für Rumänien“ v Bukareštu.

Židov je tukaj 262.000, njih jezik ni rumunski, ampak neko pokvarjeno nemško narečje.

Nemški konzuli so: V Bukareštu, temu so podrejeni konzularni agenti v Krajavi in Pitešti. V Galacu z podkonzuli v Braili in Küstendže. V Jassi s podkonzuli v Bakau, Botušanah in Romani. Razven teh nemških je 11 avstro-ogerskih konzulov v Rumuniji.

Nemški listi na Rumunskem. „Bukarester Tagblatt“ in „Rumänischer Lloyd“, tudi dnevnik.

2. Srbija.

Površje 48303 km². Prebivalstva 2,579.842. Nemcev je 7000 in Židov 5000. Nemški jezik je v Srbiji jako razširjen, posebno med trgovci. V Belemgradu se nahaja mnogo nemških obrtnikov in rokodelcev. Tukaj obstoji vže 50 let nemška cerkev in šola. Tudi je sedež nemškega konzula in vice-konzula v Nišu. Nemških časnikov ni bilo, ker so jih pošiljali navadno z Dunaja. Od nekega

LISTEK

17

Karamfil s pesnikovega groba.

(Hrvaški spisal A. Šenoa. Poslovenil prof. dr. K. Ozvald.)

(Konec.)

„Peut-être des ouvriers,“¹⁾ spregovori birokratič.
„Mais non, reče mlajša, leur mains sont blanches.“²⁾

„E du quel pays?“³⁾ vpraša plavka.

„Je comprends quelques mots,“⁴⁾ pravi mlajša.

Bilo je nama dovolj te aristokratske muke in vaje po Machatovi slovnici. Skočim po koncu, se poklonim ter prav uljudno rečem mlajši: „Sans doute, mademoiselle! Vous êtes Slovène et nous sommes, pour vous servir, Croates et étudiants.“⁵⁾

Vsa družba silno zardi na moj francozki ogovor, zlasti prvi birokratič, ki sem ga bil nekam jezno pogledal. Ali kmalu so si oddahnili ter začeli nemški brbljati, ker jim francoščina itak ne bi nič koristila. Zato pa sva midva tem živahneje govorila hrvaški in jaz sem nalašč v govor vpletal prav nerazumljive besede, kakor: diva niti,⁶⁾ furuna,⁷⁾ ćuprija,⁸⁾ peškir,⁹⁾ pa cele litanije turških fraz, ki jih ponemčena Slovenka seveda ni mogla razumeti.

Ljutomeržan nama je ugrel srce in glavo. Birokratje se primaknejo bliže k nama. Razvije se najprej diplomatičen in potem živahnejši razgovor. Ženski začnete spraševati o Hrvatski, ki je neki tako blizu Turčije. Ko smo postali dobre volje, z Albertom zapojeva: „Miruj, miruj, srce moje!“ in mlajša birokratica kar nakrat na veliko najino začudenje z lepo ubranim glasom začne: „Luna sije, kladvo bije“. Po nadaljnji debati, iz ktere sta mlada birokratiča odnesla jako mnogo moralnih zaušnic, prizna celo birokratično

društvo, da so tudi oni Slovenci. Quod erat demonstrandum!

Po vsem tem ni nikako čudo, da sva, poslovlivši se od najnovejših znancev, prav židane volje in brzih korakov stopala proti Kranju. Meni je bilo, kakor da so mi zrastle peruti. Bila sva vesela, izredno vesela na ta krasen jesenski večer. Živo sva se radovala svojega junaštva, da sva štiri duše „in partibus infidelium“¹⁾ vrnila slovanski čredi. Vse to je seveda bila pač le bolj iluzija, kajti, da govorim resno, le za četrto ure sva trdnjavo ubranila sovražnika. Že se je luna bila pomaknila nad gore in zvezde so migljale liki diamanti na nebu, ko se približava Kranju. Ko v večernem mraku opazim obrise starega zvonika, me nekaj v srcu prime. Sedaj se je imela razglasiti sodba, na katero stran je padla kocka, koga ljubi Neža. Verujte mi, nekaj me je davilo pod grlom. Iz mraka se zablješče okna. Krog naju črno gorovje, a pod nama je šumel potok, lesketajoč se v mesečini. Postojiva. Objameva se ter, radosti žareče oči obrnjene v poln, zlati mesec, zapojeva: „Luna sije, kladvo bije“. Stopava v mestece. Vesela prikorakava do „stare pošte“. Vhod pred hišnimi vrati je bil razsvetljen. Pred vodom kleči plakaje vsa družina. Kaj je to? Osupnjena poklekneva tudi midva. Doli po stopnicah pride župnik v beli srcaji z Najavetjšim in kraj njega deček s svetiljko. Groza me spreleti. Vprašam služabnico, ki je klečala poleg mene: „Kaj je? Kdo je?“

Neža, odvrne deklo v solzah, zlo je, silno zlo. Ni ji pomoči. V glavi se mi zavrti. Na stopnicah se prikaže gospodinja. Predpasnik si stiska na oči ter z roko mahnivši zastoka: „Izdihnila. Molite za njeno dušo!“

Pohitiva h gospodinjji. Za pet raz božjih, zaječim ves obupan, gospa, povejte, kaj je! Kaj je to?

Žena prekriža roke na trebuhu, nagne glavo in jokajoč odvrne: „Prepozno sta prišla. Pozdravlja vaju. Umrla je. Moj Bog, moj Bog, Mati božja, zakaj sta nam jo vzela? Kaj smo vama storili? Bila je gostija pri sosedu. Tudi Neža je šla tje. Bila je družica. Ona vroča, noč hladna. Prehladila se je. Lotila se je je vročnica. Zdaj je mrtva — mrtva.“

Da, mrtva. Med šestimi svečami je ležala na

1) Nevernikov.

odru, bel venec na glavi, Neža. Bila je bleđa, kakor je že smrt. Toda kakor da se smehlja, milo smehlja, kakor vila, kakor zvezda. Midva mladiča sva jokala kakor otroci.

Albert, rečem, sedaj nama je sodba proglašena; ne jaz ne ti, kocka je padla v grob.

Še enkrat pogledam to milo lice, te vroče ustnice, ki so me poljubile, predno so zabili mrtvaško krsto. Moj Bog, kako grabežljiva je narava! Tanek zvonov glas zadoni. Spremili smo jo na pokopališče, po tistem potu, po katerem naju je ona vesela popeljala na Prešernov grob. Nedaleč od pesnika smo jo pokopali. Bilo je, kakor da bi Prešernove rože nagnile glavico, kakor da bi se klinček sklonil, kakor da sirotica v travici joka, bilo je, kakor da se modro nebo hoče povezniti na nas.

Prihodnjega dne zapustiva Kranj. Pri slovesu mi gospodinja stisne roko in reče: „Prešernove poezije obdržite! Neža mi je rekla, naj vam jih dam. Čuvajte jih! Hodite z Bogom in bodite srečni!“

Obiščeva novi grob. Ko bi vsaj cvetka cvetela na njem, toda ničesar kot zemlja, trda zemlja!

Odšla sva. Pozabil sem Schillerja ter seboj vzel Prešernove pesmi in v njih ta nesrečni, ta tužni klinčič.

Minila so leta in leta. Moj Bog, kako se je od takrat preobrnil svet. Koliko bolesti je predivjalo skozi moje srce! Kdo bi jih preštel! Toda vedno še hranim Prešernove pesmi in suho cvetko z njegovega groba. Vse se spremeni. Ali spremenila se nisva midva — jaz Hrvat, Albert Slovenec. Jeden in drugi sva ostala zvesta slovanstvu. Jaz sem zašel med stihotvorce, on pa narod brani v prozi. Dolgo, dolgo je tega, da se nisva videla, toda srce nama bije enako kot takrat v mesečini pod lopo, ko takrat ob pesnikovem grobu, ko takrat pri slapu Savice. Vi, rože, pa tam na Gorenjskem, ako cvetite na Nežinem grobu, nagnite glavico v tihi nočni uri ter šepnite mladenki, ki spava pod vami: Še živi uni Hrvat, ki si ga poljubila, še blagoslavlja tvoj spomin, ker si ga povrnila slovanstvu, še čuva kakor sveto zapuščino Prešernove pesmi. Med njimi pa bo še leta in leta, med njimi bo še dolgo, dolgo snival klinčič s pesnikovega groba.

1) Najbrž delavca.

2) O ne, njune roke so bele.

3) In iz ktere dežele?

4) Razumem posamezne besede.

5) Brez dvoma, gosplca! Vi ste Slovenka, a midva sva, dovolite, Hrvata in dijaka.

6) Govoriti.

7) Peč.

8) Most.

9) Obrisač.

časa se vendar izdaja „Serbisches Tagblatt“.

3. Bolgarija.

Površje 96.345 km². Prebivalstva 3.744.283. Bolgarov 2.888.000, Nemcev 4000, Židov 32.000 ali 1-2%. Največ teh Nemcev živi v Sofiji (Sredec), Vidinu, Ruščuku in Silistri in tudi v Varni in Burgasu ob Črnem morju. Tudi v glavnem mestu Vzhodne Rumelije, v Plovdivu je dokaj Nemcev. Pečajo se največ s trgovino in obrtništvom. Ob izgonu Aleksandra Batenberškega je nemška kolonija mnogo trpela, a zdaj pa se zopet popravlja.

Nemške šole se nahajajo v Sofiji, Samokavu, Plovdivu, Ruščuku in Varni. Izdajajo tudi en časnik, „Bulgarisches Handelsblatt“.

Konzuli: Sofija, generalni konzul za vso Bolgarijo. Ruščuk konzul za nekatere okraje. Varna vice-konzul. Avstro-ogerskih konzulov je — 6.

Ker se v slovanskih državah na Balkanu kaže nemški vpliv jako majhen, je to pripisovati dejstvu, da je berlinska politika poverila Avstriji nalogo pomembnosti, za kar se pa Avstrija prav malo briga.

4. Grško.

Površje 64.679 km². Prebivalstva 2.433.806. Na Grškem živi največ kakih 1000 Nemcev in največ v Atenah. Nemška šola in cerkev nahaja se v Atenah. Nemških časnikov in gledališč tukaj ni.

Nemški konzuli: Atene generalni konzul za celo Grško. Kalamata, Korfu, Pakros, Kefalonia, Zante, Itaka, Arta, Epir in drugod.

5. Turčija.

Površje 169.317 km². Prebivalstva 6.130.200. Nemcev je 15.000. Ti žive v mestih: Carigrad, Saloniki, Adrianopol itd. Oni so večinoma trgovci, obrtniki, uradniki ali kaki učenjaki.

Šole: v Carigradu je realka in višja ženska šola to je v Peri (oddelek Carigrada). Nemška šola v odd. Edikali, nemški hospital v Peri, nemška sirotišnica v Bebeki, nemška železniška šola v Karagači. Vseh nemških šol je 25. Nemška naméra glede Turčije je ta. Nemčija hoče na tak način dobiti Turčijo, kakor je Anglija s pomočjo Vzhodno-Indijske kompanije zavzela Indijo.

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Državni zbor.

Nujnost Steinovega predloga glede ustanovitve personalne unije med Avstrijo in Ogrsko je odklonila posl. zbornica včeraj s 104 proti 17 glasovom. Zbornica je potem razpravljala o nujnem predlogu posl. Baxa in tov. glede nastopa praške

Društvo „Arkadija ob Soči“.

Spisal Josip Balič.

(Dalje.)

Skoro vse te in mnogo drugih različnih mož so vzgajali jezuitje, da mnogi izmed teh so bili sami jezuitje, torej zamoremo reči po vsej pravici, da so pri nas baš oni položili temelj vsestranskemu napredku. Na tem temelju in po prizadevanju nekaterih razsvitljenih mož, kakor tudi modrih vladarjev, kakoršna sta bila cesarica Marija Terezija in Jožef II., so se bila, kakor smo omenili, v drugi polovici osemnajstega stoletja v Gorici osnula razna društva, v katerih so se jeli aristokratje polagoma družiti tudi s prostaki. In to je bil prvi vesel začetek zblizanja in skupnega prosvetnega delovanja raznih stanov v deželi. Ustanovitev Arkadije nam svedoči še posebej, da je k temu preobratu veliko pripomogel tudi italijanski vpliv, kajti v sosedni Italiji so se gojile in krasno razvijale v blagodejnem zavetju municipalizma že zgodaj znanosti in umetelnosti. Gojenje vede, lepih umetelnosti in med-sobojnega družabnega občevanja pa je mogočno uplivalo na javno moralno. Sicer je tudi ustanovitev goriške nadškofije leta 1751 mnogo pripomogla k boljši нравstvenosti. Razni stanovi so se začeli bolje spo-

policije o priliki praških izgrediv. Stavljanih je bilo več interpelacij, kakor tudi so ministri odgovarjali na neke interpelacije.

Cesar za volilno preosnovo.

Cesar je nasproti vsakemu politiku, ki ga je sprejel v avdienci zadnje dni, naglašal potrebo volilne preosnove. Gotovo je, da je Gautsch pričel akcijo v prilog volilne pravice z odobrenjem krona. Zato pa Gautsch tudi brezdvoybeno izvede preosnovo. Oni, ki sodijo, da strmoglavijo Gautscha, se, kakor zatrjujejo nekatere vesti, temeljito motijo.

Za Gradcem Dunaj.

Kakor štajerskim volkovom slovenske ovce tako kalijo vodo nemškim volkovom na Dunaju češke ovce. V četrtek je sklicala po graškem vzoru nemška ljudska stranka na Dunaju politični shod proti češki poplavi na Dunaju. Sklenilo se je ustanoviti nemški narodni svet iz 10 članov vseh nemško nacionalnih društev, ki morajo skrbeti za varstvo nemškega značaja Dunaja, da ne dosežejo Čehi svojih zahtev glede volilne pravice šolstva itd. — Krepki češki valovi bodo te umetne nemške pilote z lahkoto odnesli.

Židje proti dr. Luegerju.

V minolem tednu so imeli na Dunaju krščanski socijalci shod, na katerem je govoril tudi dunajski župan dr. Lueger. Med drugim se je dr. Lueger bavil v svojem govoru tudi z zmešnjavami, katere provzročajo socijalni demokratje in anarhisti širom sveta in posebno pa zadnji čas na Ruskem. Dr. Lueger je rekel, da so vseh teh zmešnjav krivi v prvi vrsti židje. Ako se obrača toraj rusko ljudstvo proti židom, jih napada in preganja, krivi so temu sami židje, ker zanjejo zdaj to, kar so poprej sejali. Dr. Lueger je pri ti priliki tudi opomnil, da so židje krivi vseh zmešnjav tudi pri nas v Avstriji ter pridejal, da pride tudi v Avstriji sčasoma lahko do tega, da se bo židom pri nas prav tako godilo, kakor se jim godi zdaj na Ruskem. Danajski židje so bili vsled tega govora jako razburjeni in poslali so k min. predsed. baronu Gautschu, posebno deputacijo, ki naj protestira proti takemu protižidovskemu nastopu dr. Luegerja. Kakor so pa poročali dunajski listi, je deputacija pri min. predsedniku malo ali nič opravila in ni bila od njega baje niti posebno prijazno vsprejeta. To pa je dalo židom povod, da so sklicali te dni na Dunaju neko židovsko posvetovanje, na katerem je bila vsprejeta resolucija, v kateri se odločno protestira proti dr. Luegerjevemu nastopu, ki je po mnenju židov nedostojen za dunajskega župana.

Zboljšanje plač železničarjev.

V soboto je publiciralo železniško ministerstvo one točke, v katerih je ugodilo železničarjem. Pri državni železnici so zvišane dnevne plače, poduradnikom, slugam je zagotovljeno avtomatično avanziranje od 1. januarja 1906. O tem je železniško ministerstvo obvestilo privatne železnice, ki so izjavile, da od 1. januarja 1906 dalje isto store, kot državne železnice.

Bati se je, da prično uslužbenci privatnih železnic zopet obstrairati, ker nočejo zastopniki privatnih železnic pri-

znovati in dosledno tudi spoštovati se. Aristokracija je sè svojimi podložniki vsaj deloma lepše ravnala in se je ž njimi včasih celo pobratila.* Izvestno je bilo življenje nekaterih plemenitašev v dobi Arkadije uprav idilično. Kdor si je kedaj natančneje ogledal n. pr. v Kojskem grajščino, ki je bila takrat lastnina pisatelja Rudolfa Coronini-ja ter opazoval razne spominke in naivne nadpise, se nehote zamisli v one zlate in srečne čase, o katerih so nam nekaj pripovedovali naši stari. Rudolfova „Delicium ruralium Carmina“ so pač pristen odsev one sreče in zadovoljnosti.

Smo videli torej, da se je bilo začelo proti koncu osemnajstega veka tudi

*] Ko je pokojni Kocijančič spisoval zgodovino šempeterske fare, šel sem mu tudi jaz na roko in sem pri tem naletel na dejstvo, da so pri krstu mojega deda imeli opravila zgolj plemenitaši. Moj preded Jernej Balič je bil namreč kolon baronov Codelli-jev, ki so takrat imenovali v Št. Petru grajščino in posestva sedanjega Locatelli-ja. Ko se mu je rodil sin oziroma meni ded dne 30. jan. 1. 1777 ga je krstil pod imenom „Kamil Peter“ v tem spisu ponovno imenovani prošt Peter Anton baron Codelli, boter mu je bil Kamil grof Gorgo iz Vidma, a botra Barbara baroninja de Terzi iz Gorice. Pri upisu v krstno knjigo je gospod prošt našo rodovino kar samostalno poplenil, kajti zapisal je „jugalium a Ballig“. Recite, ali ni to fletno? In kakšen razloček med to opazko in med ono pod št. 71?

poznati organizacije železničarjev ter se pogajati z odposlanci iste.

Dogodki na Ogerskem.

Vodilni odbor koalicije je imel v soboto sejo, na kateri je na mesto obolelega Frana Košuta predsedoval grof Albert Apponyi. Sklenilo se je izdati proglas na nadomestne rezerviste, v katerem se obširno pojasni, da temelji odredba glede sklicanja rezervistov na nepačnem tolmačenju zakona in da služi samo v to, da ovira pravico državnega zbora v stvari dovoljevanja rekrutov.

Med drugimi govoricami v zadevi rešitve ogerske krize nastala je zadnje dni tudi ta, da bode sedaj državnozborško zasedanje zopet odgodjeno in da se bode imenovalo novo ministerstvo, ki bo pa le prehodno in kateremu bo načeloval bivši finančni minister Lukac.

Govori se tudi, da ne bo dovolil cesar Ogrum nikakih koncesij več, ne vojaških in pa tudi ekonomičnih ne.

Imenovanje kardinalov.

Iz Rima poročajo, da je sv. oče papež v tajnem konzistoriju, ki je bil obdrževan včeraj, imenoval štiri kardinale, in sicer Samassa, Spinola, Arcoverde in Cagiano.

Nemška zunanja politika v nemškem državnem zboru.

V sredo je imel nemški kancelar knez Bülow velik političen govor, s katerim je po svoje označil nemško zunanjo politiko. To se je zgodilo o priliki, ko je prišel v državnem zboru na dnevni red proračun za nemško vojno mornarico, v katerega postavlja nemška vlada vsako leto večje svote za napravo novih vojnih ladij.

Nekateri poslanci so vprašali namreč pojasnil o italijansko-francoskem zblizanju. Knez Bülow je na to odgovoril, da zblizanje Italije Francoski prav nič ne škoduje trozvezi, katera se je pred kratkim ponovila in ki stoji na prav trdnih nogah. Italija, rekel je knez Bülow, ni naša zaveznica morebiti iz simpatije do nas, ampak zaradi tega, ker vidi v ti zvezi svojo lastno korist. Tudi z Avstrijo se nahaja. Italija sedaj v najboljših odnošajih, ker so se srečno odstranila neka nesporazumljenja, ki so nastala pred letom med omenjenima državama. Zatorej pa so jako slabo podučeni oni, ki menijo, da stoji trozveza na trhljih nogah. Pri vsem tem pa, je rekel knez Bülow, da je danes trozveza popolnoma trdna in da vlada med Italijo, med Nemčijo in med Avstrijo najtrdnejše prijateljstvo, mora biti Nemčija vendarle vedno pripravljena na to, da bi znala, ako slučaj tako nanese, tudi sama čuvati svoje interese.

Glede Rusije, je rekel knez Bülow, da se Nemčija v ruske zadeve prav nič ne umešava in da je torej bedasto trditi, kakor so to storili pred kratkim časom nekateri večji listi, da hoče Nemčija Rusiji priskočiti na pomoč in da je v ta namen odplulo v baltičsko morje že nekaj nemških vojnih ladij. Ravno tako neumna je trditev, da Rusija zaradi tega ne bode dovolila ruskim Poljakom popolne avtonomije, ker se temu protivi Nemčija, ki se boji, da bi ji potem v Nemčiji živeči Poljaki, podprti od svojih ruskih sosedov, preveč ne nagajali, zahlevajoč tudi zase avtonomijo. Knez Bülow

pri nas daniti, stari nazori in predsodki so se jeli majati, a francoska revolucija z Napoleonom na čelu jih je bila do dobrega razgnala in razpršila. Začelo se je novo življenje, nastale so nove potrebe.

V onem času se je prikazovalo tudi že jezikovno oziroma narodno vprašanje. Izmed gori omenjenih in drugih neomenjenih pisateljev so pisali oni italijanskega rodu večinoma po italijanski in furlanski in le malo več po latinski; oni slovenskega pokolenja so se posluževali sicer še vedno latinščine, ako so pisali kaj znanstvenega, kadar so pa pisali za ljudstvo so rabili materinski slovenski jezik. K zadnjim je prištevati o. Ivana Svetokriškega, Klapšeta in Cusani-ja. Kar se pa tiče specijalno Arkadije, smo že videli, da je ta gojila poleg nemščine in latinščine zlasti italijanščino. Vsaj jeden pa, in sicer Ivan Nep. grof Edling je negoval poleg nemščine prav marljivo tudi slovenščino, kar bi moralo med nami vzbuditi pač malo več pozornosti in začudenja.

Porodil se je Edling v Ajdovščini l. 1749, kjer se je že v prvi mladosti privadil slovenščini. Vzgojeval se je kot deček in mladenič na dvorih raznih nemških knezov. Povrnivši se v domo-

je rekel, da bode znala Nemčija sama in brez druge pomoči krotiti svoje Poljake.

Ministerska kriza na Angleškem.

Na Angleškem se je rešila min. kriza s tem, da je kralj poveril sestavo novega ministerstva siru Eriku Campbell-Bannerman-u, ki sestavi popolnoma liberalno ministerstvo.

Ločitev cerkve od države na Francoskem je sklenjena tudi v francoskem senatu s 179 glasovi proti 103. Republikanski listi so polni veselja in pravijo, da je 6. december letos zgodovinski dan. Konservativno časopisje in celo zmerni republikanski listi pa naglašajo, da se jako motijo oni, ki mislijo, da bo zdaj cerkev propadla. Naučno ministerstvo namerava imenovati posebno komisijo, ki se bo posvetovala, kako izvesti določila novega zakona pri upravnih oblastih.

Napad na ruskega konzula.

Albanec Mahmed Sinan je poiskrsil v Prizrenu napad na ruskega konzula Taholko, a konzulatni kavasi so napad preprečili. Konzul ni poškodovan. Napadalec je pa ranil policista Ramiza. Oboroženi Albanci so povzročili nemire pred konzulovim stanovanjem. Napadalec je prijet.

Japonski vojskovodje odlikovani.

Iz Tokija poročajo, da je mikado povzdignil v knežji stan maršala Ojamo in Jamagato ter markiza Ito; Togo bo imenovan grofom. Ojama bo imel slovesen vhod v Tokio dne 15. januarja.

Protest rimske stolice proti ločitvi cerkve od države na Francoskem.

Iz Rima poročajo, da je naročil sv. oče kardinalu Merry del Val-u, da odpošlje predsedniku francoske republike, Loubet-u protest proti ločitvi cerkve od države. Ta protest bodo objavili vsi katoliški listi in se bo nabil tudi na vratih vseh katoliških cerkva.

Dogodki na Ruskem.

„Švedski brzovjavni biro“ poroča iz Haparande, da je železniški promet popolnoma vspostavljen.

„Times“ poroča iz Petrograda: Grof Witte je poklican v Carskoje Selo. Sodi se, da je ta posej v zvezi z demisij o Durnova, ministra za vnanje stvari, ki je neizogibna.

Naslednikom umorjenega generala Saharova je imenovan generalni guverner v Saratovu, Maksimov.

Konflikt s Turčijo.

Kakor se zdi, se bode Turčija konečno vendarle udala ter privolila v finančno kontrolo nad Macedonijo, in sicer brezpogojno. Vsaj tako se glase zadnja poročila o ti zadevi. Nadejati se je toraj, da bode pomorske demonstracije že v kratkem času popolnoma konec, in da se vojne ladije dotičnih velesil skoro povrnejo domov.

Mednarodna komisija, ki bo imela čuvati nad macedonskimi financami, sestavljena bode tako-le: Predsedoval ji bode vrhovni nadzornik Hilmi paša. Kot člani pa bodo, in sicer: ruski in avstrijski civilni agent, štirje odposlanci, in sicer jeden italijanski, jeden francoski, jeden angleški in jeden nemški ter konečno jeden turški ki dobe naslov svetovalci. Poslovna doba te komisije je določena na dve leti.

vino, je služboval najprej pri finančnih oblastvih, a pozneje je bil prideljen kot tajnik dvorni komisiji za študije, katero je takrat vodil baron Schübirtz. Takrat ga je bila cesarica Marija Terezija odposlala tudi v Olomuc in Kromeriz, da bi uredil pouk na tamošnjih licejih in v bogoslovskem semenišču. Njegova metoda, po kateri se je odslej poučevalo na omenjenih šolah, se je bila izkazala kot izvrstna, zato je bilo pričakovati, da zasede Edling v kratkem kako imenitnejše mesto. Toda v tem ga je imenoval tedanji knezškof Brizinški, s kojim je bil v svaštvo, glavarjem svojih posestev v Loki, cesarica Marija Terezija pa zajedno carskim komornikom in c. kr. poročevalcem v šolskih zadevah na Kranjskem. L. 1779. stopi zopet v državno službo kot vrhovni šolski komisar v spodnji Avstriji. Kot tak je bil odposlan v Stuttgart na Württembergsko, da bi se bolje poučil v šolski metodi. Iz istega razloga je bil šel tudi v Kolmar. Vrnivši se v Gradec, je začel marljivo urejevati šole po novo dobljenih utisih in izkušnjah. Smrt cesarice Marije Terezije, ki ga je bila baje namenila deželnim glavarjem goriškim, ga je tako potrla, da je za kratek čas zapustil državno službo.

(Dalje pride.)

Turška vlada je naznanila svojim zastopnikom pri velesilah, da je sprejela finančno kontrolo za Macedonijo. Otoka Lemnos in Mitilene sta še vedno zasedena. Poslaniki še vedno pričakujejo odločitve velesil.

V četrtkovni seji sobranja je izjavil ministerski predsednik Petrov, da bo vlada podpirala reformno akcijo velesil v Macedoniji toda odklanja vsako odgovornost za vse posledice sedanjega položaja na Turškem. Finančna kontrola ne bo prinesla zboljšanja v položaju prebivalstva, dokler bo Turčija podpirala grške in srbske čete.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: Občina Šmarje namesto volca na grob pokojnega g. Kodriča kot dolgoletnega obč. odbornika 20 K; družina Gruntar v spomin umrlega dragega prijatelja Kodriča 8 K; o priliki konstituiranja odbora društva „Zvezda“ v Sovodnjah zbralo veselo omizje na predlog gosp. Milana Perozi-ja 4 K; Milan Perozi v Sovodnjah 1 K, h kateri je daroval „šalvitor“ Matija s Peči 40 v, krčmar Ivan Pelicon v Rubijah pa 50 v; dan trga sv. Andreja zbrala vesela družba pri g. udovi Alojziji Faganel v Mirnu 3 K 70 v; Lipicer Franc 40 v.

Predsedništvu pa je došlo: Ivan Zorn, nadučitelj v Vrtojbi, nabral pri ženitvenem gostovanju 25. novembra v Gorenji Vrtojbi zlatoporočencev Jozefa in Ursule Nemec ter novoporočencev (to je bilo zadnjič izostalo) Ant. Batistič in Josipine Černe 16 K.

Srčna hvala!

Za božičnico je prejelo vodstvo „Šol. Doma“ sledeče darove: Cejan, c. kr. davčni pristav 2 K; dr. Dorčić, c. kr. davčni nadzornik 2 K; dr. Franko, 10 K; dr. Pascoletto 10 K; N. N. 1 K; dr. Dereani 5 K; dr. Breclj 10 K; gospa Milena Papež 3 K; Rutar, dež. sodni svetovalec 4 K; prof. Čebular 2 K; šol. svet. Plohl 3 K; gospa Kancler 2 K; gospa Hrovatinova 5 K; gospa Terezija Mercinova 2 K; Josip Hrovatin 5 K; prof. Berbuč 10 K; gospa Bolko 5 K; gospa Amalija Goljevšček 10 K; dr. Pikel 10 K; gospa Terezija Gabrijelečič 2 K; gosp. Štrekelj 2 K. — Vsem darovalcem Bog povrni!

Spremembe na tržaškem policijskem ravnateljstvu. — Tržaški list „Sole“ piše, da je že dognana stvar, da pride v Trst za policijskega ravnatelja g. Alfred pl. Manussi, dosedaj okrajni glavar na Voloskem. Ta bode torej naslednik Busichev. Naslednik Lasciacov, ki je postal namestništvni svetnik, pa da bode višji policijski svetnik g. Anton Mahkovec, ki je bil svoj čas že nameščen na policijskem ravnateljstvu v Trstu, a je bil zadnjih 11 let načelnik policijskega urada v Kotoru. Oba imenovana gospoda, pravi omenjeni list, sta prišla v soboto v Trst ter sta se od tam odpeljala na Dunaj.

Imenovanje. — Finančni komisar, g. Ernest Piber je imenovan finančnim tajnikom v Trstu.

Poskušen samomor vojaka. — Včeraj se je hotel v tuk. vojašnici na Travniku ustreliti neki vojak tuk. pešpolka št. 47. Mesto pa da bi se zadel v srce, kamor je pomeril, zadel se je v levo nogo, kjer je krogla prebila kost. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico, in govori se, da mu bodo morali najbrže odžagati nogo. Vojak se je hotel ustreliti iz bojazni pred kaznjem.

Cerkveni tat. — Oni mesarski pomočnik Martinelli, o katerem smo zadnjič poročali, da so ga prijeli pri Barki, ker je vkradel v kuhinji č. o. jezuitov 18 kron in o katerem se je sumilo, da je izvršil tudi cerkveni rop v cerkvi sv. Ivana v Gorici, je to zadnje dejstvo že priznal.

Aretirali so v nedeljo zvečer na Travniku brezposelnega pisarja iz Ljubljane Franceta Podkrajška, ker je z beračenjem nadlegoval mimo njega idočo ljudi.

Iz istega vzroka so aretirali isti dan tudi nekega Friderika Meyerja iz Ljubljane.

Izpred sodišča. — Na 2 meseca ječe je bil obsojen Štefan Skert iz Levpe. Ukradel je konja z vso upravo ter ga potem prodal za jako nizko ceno. Kazenska obravnava se je vršila prvič že 26. oktobra t. l., a je bila preložena, ker je Skertov zagovornik trdil, da ni Skert pri čisti pameti. Zdravniki so pa izrekli, da je bil Skert popolnoma pri pameti, ko je izvršil tatvino.

Tukajšnje okrožno kot kazensko sodišče je obsodilo znanega dolgoprstnega Viljema Strosarja iz Gorice a pristojnega v Trnovo, na trimesečno

ječo, ker je ukradel 14. novembra t. l. služkinji Ani Madon, v koje sobo se je prikradel, 20 kron.

Malopriden sin. — V soboto zjutraj so zaprli 18-letnega Ivana Sismund-a iz Gorice, ker je žugal svoji materi, da jo ubije, ker mu ni hotela dati zahtevanih 10 kron, s katerimi bi šel popivat. Sismund je navaden postopač, ki nič ne dela in ga mora uboga mati s tem ravhati, kar si prisluži po raznih hišah s pomivanjem ter donajanjem vode.

Okrajna posojilnica v Kobaridu, regist. zad. z neomejeno zavezo, vabi k izvanrednemu občenemu zboru, kateri bo dne 21. decembra 1905 ob 2 uri pop. v posojilničnih prostorih. Dnevni red: volitev enega uda v nadzorstvo.

Načelstvo.

Ponesrečen sprevodnik. — Dne 7. t. m. je prišel v Sežani ljubljanski sprevodnik Anton Čuk pod stroj za obmetavanje snega in se je na nogah tako poškodoval, da je težko upati, da bi mogel še kedaj opravljati službo. Prepeljali so ga v Ljubljano na njegov dom.

Stroški za vzdrževanje mestnih ulic. — Za vzdrževanje in snaženje mestnih ulic v Gorici je proračunjenih za prihodnje leto 77.140 kron. Približno jednaka svota se postavlja v isti namen leto za leto v mestni proračun. Opravičuje se taka svota stem, da se obečava poprava te ali one ulice, dočim se pa v rešnici ničesar ne stori. In res se nahajajo goriške mestne ulice vedno v skrajno slabem stanju. Ako dežuje, imamo v mestu blata do kolen, ako je delj časa suho vreme, imamo pa praha istotoliko na visoko. Za 77.140 kron bi se vendar dalo nekaj napraviti in posebno, ako se postavljajo v isti namen tako visoke svote od leta do leta v proračun. Kam vendar gre ves ta denar in kaj vse se zaračuni pri goriški mestni upravi pod naslovom: Vzdrževanje in snaženje mestnih ulic?

Tiskane karte v obliki poštne dopisnice. — C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo javlja:

S tiskanimi kartami v obliki in velikosti poštne dopisnice, ki nosijo sicer napis „Dopisnica“, ki pa niso frankovane zadostno za poštne dopisnice, ravnalo se bo nadalje glede taksovanja itd. kakor s tiskovinami, to pa samo, če bodo iste odgovarjale popolnoma pogojem, ki veljajo za odpošiljanje tiskovin, ako ne bodo nosile dostavkov, kakoršni niso dovoljeni pri tiskovinah. Tiskane karte v obliki dopisnic, ki so sicer previdevane z napisom „Tiskovina“, ki pa nosijo pisana pri tiskovinah nedovoljena obvestila, smatralo se bo za dopisnice, ako bodo odgovarjale pogojem, ki veljajo za odpošiljanje dopisnic.

V tržaškem pristanišču je usidranih 32 velikih parnikov, ki svojega blaga ne morejo izložiti, ker so vsa skladišča polna. Vlada „proučuje“, kako odpomoči temu velikemu nedostatku, storila pa doslej še ni ničesar.

Pasivni odpor staveev v Ljubljani. — Vsled sklepa zaupnega zbora tiskarjev na Kranjskem, ki je bil sklican po § 2. dr. zak., so pričeli včeraj tipografi s takozvano pasivno rezistenco v Ljubljani. Vsled tega zaostaja vse delo. Zbog tega tudi listi ne morejo iziti!

Upati je pa, da se stvar končno poravnala s porazumom z delodajalci in delojemalci. Končna rešitev je pa vendarle odvisna od splošnega tajnega glasovanja vseh članov avstrijske tiskarske zveze, če sprejmo posredovalne tarife določbe, ki so jih po inicijativi trgovskega ministerstva dogovorili delegatje delodajalcev in delojemalcev. To glasovanje se vrši danes. Današnji dan bo torej odločil, ako se bo delo v tiskarnah spravilo v pravi tir, ali pa izbruhne splošna stavka vseh tiskarjev na Avstrijskem.

Bogat berač. — V dunajsko splošno bolnišnico je prišel minole dni berač. Obleka na njem je bila vsa razcapana in zamazana. Po nji je mrgolelo golazni. Ko so dali beraču drugo obleko, so zapazili, da je sploh tudi po životu poln golazni, ki se mu je že z jedla v kožo, in trajalo je več dni, predno so ga osnažili. Kasneje so našli pod njegovo posteljo umazan sveženj. Ko so ga odvili, so našli v njem 28.000 K, deloma v gotovini, deloma naloženih v hranilnih knjižicah. Berač, ki je zdaj 72 let star, je prišel na Dunaj s Češkega. Do 22. leta svoje starosti je bil doma krojaški pomočnik. Potem je pa prišel na Dunaj ter se tam lotil drugega rokodelstva, namreč beračenja. Stalnega stanovanja ni imel nikdar. V poletnem času je preživel noči pod kakim drevesom v Pratru, po zimi pa je spal po kakih hlevih in sploh tam, kjer ni bilo treba ničesar plačati.

Občevalni jezik in splošna in enaka volilna pravica. — „Narodni

Listy“ pišejo, naj bi se uvedla splošna in enaka volilna pravica na podlagi občevalnega jezika. Avstrija je štela l. 1900 25,632.800 prebivalcev. Ako se pridruži dosedanje število poslancev, to je 425, pride eden poslanec na 60.300 prebivalcev. Ako bi se volilni reformi vzelo za temelj zadnje ljudske štetje in občevalni jezik, bi se mandati med razne narodnosti sledeče razdelili: Češko: 65 Čehov in 39 Nemcev; Moravska: 28 Čehov in 12 Nemcev; Šlezija: 5 Nemcev, 3 Čehi in 3 Poljaki; Galicija: 66 Poljakov, 51 Malorusov in 4 Židje; Bukovina: 5 Rusov, 4 Romuni in 4 Židje; Nižje Avstrijsko: 45 Nemcev in 2 Čeha; Gorenje Avstrijsko: 13 Nemcev; Solnograško: 3 Nemci; Tirolsko: 8 Nemcev in 7 Lahov; Štajersko: 13 Nemcev in 7 Slovencev; Koroško: 4 Nemci in 2 Slovencev; Kranjsko: 8 Slovencev; Trst: 2 Laha; Gorica: 2 Slovencev in 1 Lah; Istra: 3 Slovencev in 2 Laha; Dalmacija: 9 Hrvatov in Srbov. V tem slučaju bi bilo v parlamentu 148 Nemcev, 98 Čehov, 69 Poljakov, 56 Rusov, 19 Slovencev, 12 Hrvatov in Srbov, 12 Lahov in 4 Romuni. Devet milijonov Nemcev bi imelo 148 poslancev, 15 in pol milijona Slovanov 254. — 958.000 Romunov pa svojih 16 poslancev.

Častnik pretepel častnika. — V Mentelone je neki italijanski stotnik pretepel svojega podpolkovnika, ker mu ni ta dovolil, da bi šel na kratek dopust, katerega si je stotnik izposloval od vojaškega poveljništva. Stotnika so zaprli.

Potovanje Čehov v Rim. — Prihodnje leto prirede češki katoličani v Rim veliko romarsko potovanje, da prslave s tem petindvajsetletnico velike slovanske okrožnice „Grande Munus“, ki jo je izdal pokojni papež Leon XIII., ki je bil velik prijatelj Slovanov. Sestavil se je za Češko, Moravsko in Šlezijo poseben odbor, ki bo vodil vse priprave. V posameznih okrajih so se pa ustanovili krajevni pripravljalni odbori.

Slovenska zmaga. — V Vel. Nedelji na Štajerskem so pri obč. volitvah zmagali Slovenci. Olsej bo občino upravljal slovenski župan.

Za Strossmayerjev spomenik je doslej nabranih 26.295 kron.

Umestna prepoved. — V Helgolandu je izšla prepoved, ki prepoveduje krčmarjem dajati pijačo na upanje.

Nova železnica v Bosni. — Novo progo Sarajevo-Novi Pazar so pregledali te dni službeni organi. Z delom prično to pomlad.

Sestro je ustrelil skozi glavo vsled nepreviđenosti, ko se je igral s staro puško petletni deček Zink v obč. Hürth na Gor. Štajerskem.

Velika nesreča na londonskem kolodvoru. — Na londonskem Charingkolodvoru se je v minolem tednu dogodila nečuvna nesreča. Nad ogromnim kolodvorom je bila velika železna streha. Ob 4. uri popoldne, na dan nesreče, ko so delavci popravljali streho, se je nenkrat vsa železna streha ob groznem ropotu zrušila na tir in na vlake. V prvem trenutku je nastala grozna panika, zrak je bil povsem črn od dima in praha, ki se je dvignil. Nihče ni znal, kaj da se je dogodilo in kaka da je nesreča. En del strehe je pal na gledališče, ki so ga ravno gradili tik kolodvoru. Gledališče se je porušilo in vsa notranja zgradba je razdejana. Ropot je bil tako strašen, da se je prebivalstva v okolici kolodvoru postal silen strah. Trenutek za katastrofo je nastala grobna tišina. Ljudje, ki so od daleč videli nesrečo, so takoj prihiteli na pomoč. Telefoniralo se je po postrežnike bolnikov, zdravnike, policijo in vojaštvo. Kolodvor so takoj zaprli, a bolniški postrežniki, redarji, zdravniki so se takoj lotili posla, da izvlečejo žrtve izpod razvalin. Največ je seveda ponesrečilo delavcev. Izvlekli so jih 30. Večinoma so bili težko ranjeni, neki so se borili s smrtjo, a neki so bili pa mrtvi. Skupno je na strehi delalo 45 delavcev. V vsej nesreči je bila sreča še to, da ni v onem trenutku, ko se je porušila streha, odhajal noben vlak iz kolodvoru, da bi se pa nesreča dogodila samo nekoliko metrov bolj proti srednjemu delu kolodvoru, bilo bi več sto ljudi ponesrečilo. Neki deli strehe so padli na mimovozeče se vozove in kočije, in zato je bilo na licu mesta ubitih več konj, mnogo voznikov pa težko ranjenih. Nesreča je v vsem Londonu provzročila veliko razburjenje.

Zaprli so v Solnogradu tovarnarja Königa in njegovo ženo, ki sta najela par mož, da umore očeta tovarnarjeve žene, graščaka Schmidgruberja.

Velika tatvina se je izvršila v Šopronu v stanovanju princa Schaum-

burg-Lippe, zeta danskega prestolonaslednika. Ukradenih je mnogo dragocenosti, med njimi dve zlati kroni.

Električno šibanje. — V severoameriškem mestu East Peuma v Illinoisu je šolski ravnatelj v drugo različno več ali manj vredno lesovje, bi pač menda vendarle najbolj bilo na svojem mestu sadno drevje. Zadnje bi nam dalo ne le večji dobiček, ampak tudi pomladanski kras sadnega drevja ob času cvetja vpliva na človeka gotovo ugodneje, nego ob istem času topoli i. dr.

Da je pa dobiček tem večji, je treba pred vsem zbrati tako sadno vrsto, katera nam jamči siguren uspeh. Nikakor ne bi kazalo ob ceste saditi recimo črešnje, namizne hruške, sploh zgodnje in vabljive sadne vrste. Med vsemi bode gotovo najbolj umestna jablan. A tudi od te je zbrati tako vrsto, katere sad bolj pozno zori, ni preveč prikupljive zunanosti, se dobro drevesa drži, to je, da ne pade pri najmanjšem vetru z njega. Nadalje naj bode trd, trpežen in z drevesa neužiten. Tudi na obliko krone je treba gledati. Umavno je, da si bodedo zbrali taisto vrsto, ki ima bolj pokončno rast, ker ta nam ne senči preveč ceste. Pri vsem tem nam je pa tudi v ozir jemati tako vrsto, katero sadni trgovci radi kupujejo.

Navedenim zahtevam odgovarja med jabolčnimi vrstami vsestransko veliki, renski bob in zasluž, da pride prvi v poštev. Razven tega se priporočajo Huberjeva moštnica, landsberški, šampanjski, karmelitski in veliki kaselski kosmač (rajneta); med hruškami pa Vajlerjeva moštnica. S tem pač ni nikakor rečeno, da bi bile samo navedene sposobne in tudi ne, da je samo jablane in hruške saditi. Krajevne razmere lahko zahtevajo sajenje drugih sadnih vrst, kakor višnje, češnje i. dr.

Smo se li odločili za te ali za one, sadimo vendarle na večjo, najmanj pregledno daljavo samo eno vrsto, ker si vsled tega oskrbovanje, nadzorovanje, spravljanje v jeseni in tudi prodajo olajšamo. Stroški za zgornja opravila bodo manjši, torej tudi dobiček večji. Saditi je najbolje v trikotu in sicer pri širokih cestah na obeh straneh ob robu, pri ožjih pa na zunanjih straneh cestnih jarkov. Ob jako ozkih zasadimo samo eno stran.

Da zesta vsled sence preveč ne trpi, ni umestno pregosto saditi. Ako pa hočemo povoljen uspeh imeti, je treba seveda tudi tem drevesom odmeriti tisto pozornost, trud in delo, kakor onim v sadonosnikih umnega sadjarja.

„Nar. Gosp.“

Loterijske številke.

9. decembra.

T st 51 85 74 55 11
Liac 73 37 9 38 29

Peter Skerbic

Gorica

Riva Corno h. št. 13,
priporoča svojo zalogo piva iz prve slov. pivovarne

G. Auer-jevih dedičev

v Ljubljani.

Pivo je tako,
da mu ni vsako enako.
zelodec ozdravi,
otožnost odvzame,
zdravega, veselega
pivca nar'đi.

Tržne cene.

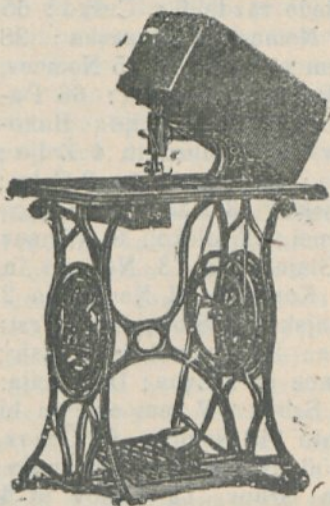
Za 100 kg.	
Kava: Ceylon . . .	K 294— do 300—
" Portorico . . .	" 260— " 280—
" Santos . . .	" 210— " 230—
Slakdor . . .	" 76— " 80—
Otrobi debele . . .	" 12— " 14—
drobne . . .	" 12— " 13—
Petrolij v sodu . . .	" 42— " 43—
" zaboju . . .	" 13— " 13 50
Moka ogerska:	
št. 0 K 29 80 št. 1 K 28 60 št. 2 K 27 40.	
" 3 " 26 20, " 4 " 25 40 " 5 " 23 80	
št. 6 K 22 40.	

Ivan Bednařik
 priporoča svojo
knjigoveznicu
 v Gorici
 ulica Vetturini št. 3.

Anton Ivanov Pečenko
 Gorica
 priporoča svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenjskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Mešćanske pivovarne«, in domačega žganja I. vrste v steklenicah, kojega pristnost se jamči.
 Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej
 Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.
Cene zmerne. Postrežba poštena in točna. M M M M M M

I. Primožič
 slovenski optikar, Gorica
 ulica Vetturini 3,
 priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo
optičnih izdelkov
 in sicer vsake vrste očal, barometre, toplomerje, zdravniške toplomerje, daljnogledne vage za vino, žganje itd.
 Sprejema uaročila in poprave in pošilja na dom.

Fani Drašček,
 zaloga šivalnih strojev
 Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne oboroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

F. Repolusk
 župnik v Št. Vidu p. Mislinje na Štajersk. spričuje, da j. ozdravila njegovo 69 let ga nadlegujočo želodčno bolezen *edino* le uporaba **želodčne tinkture G. PIC COLI-ja**, dvornega zal. Njeg. Svet. in lekarja v Ljubljani.
 Iz najboljšega prečiščanja priporoča vsakemu na želodcu trpečemu **tinkture za želodec**, katere steklenice stane 20 vin., in se vnajanja naročila izvršujejo točno.

Anton Kuštrin,
 trgovec v Gorici
 Gosposka ulica št. 25
 priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Znidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

„Narodna tiskarna“ priporoča vizitnice.

Samo enkrat poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri tvrdki
J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.
 Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za
jesensko in zimsko sezono v nedosegljivi izberi
 kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvrinate, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

„Goriško vinarsko društvo v Gorici“
 registrovana zadruga z omejenim jamstvom
 ima v svojih bogatih zalogah in prodaja M M M M M M M M

naravna in pristna vina
 iz Brd, Vipavskega in s Krasa. Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorci vina pošiljajo se na zahtevo. Cene so zmrne, postrežba točna in realna. Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini šte. 22.

Prava radost
 za vsako gospodinjso so testenine Znidaršič & Valenčiča, ako pozna različne načine izdelovanja za juho, prikuho in močnato jed.

„Centralna posojilnica“
 registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šte. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905 dalje: Na mesečna odplačila v petih letih in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje: na menico po 5 1/2%, na vknjižbo pa po 5% z 1/8% upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge ostane nespremenjena.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovna z železjem
KONJEDIC & ZAJEC
 Gorica v hiši Monta.
 Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.
Cene nizke, solidna postrežba!
Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Ferratin in Ferratose (tekoci Ferratin) najboljši krepcilo pri **malokrvnosti in bledici**, od zdravnikov najtopleje priporočeno. Ferratin je v zvezi z beljakom, sestavljen železnat hranilni preparat. **Povečuje tek in zboljšuje prebavo.** Nenevadni uspehi. Nohi se v lekarnah **C. F. Boehringer und Söhne Mannheim - Waldhof.**

Pozor! Eno krono nagrade!

Pozor! Eno krono nagrade!